

”מסע חייו”

מסעה של משפחת שליט

:: אורי אופיר

קצר מתייצבים המתנדבים. במהרה מחליפים טלפונים, מחלקים תפקידים ומוודאים שכל חצי שעה – שעה יוצרים קשר ומתעדכנים. בינתיים התקשורת מציפה את המצפה, נועם ואביבה נועלים את הבית באקט סמלי, וברחבת הדשא בה מציינים בדרך כלל חגים משותפים נושא נועם מילים קצרות ומתחיל לצעוד. בשלב זה כבר ברור שיוצאים ממצפה הילה מעל 5,000 צועדים והדיווחים מבטיחים עוד אלפים בדרך. אכן, כך היה – גם בכברי מצטרפים אלפים. גם בצעדה בעכו, בקריון ובמוצקין. הצעדה הופכת לעובדה. ההכנות שלנו צפו גרעין של מאתיים שלוש מאות צועדים, שיצעדו בפועל עם המשפחה, אך בפועל, לא מצאנו עצמנו אף לא דקה עם פחות משלושת אלפים צועדים. התקשורת עטפה וסיקרה כמעט כל קילומטר, ובערים התקיימו עצרות תמיכה גדולות אף יותר. בנתניה הועבר האירוע מהיכל התרבות לכיכר המרכזית, עקב ריבוי המשתתפים.

ההד הציבורי הנרחב העלה בקרבי מחשבות רבות על הגורמים השונים שהביאו עשרות אלפי אנשים לצאת בחום של יולי ולהצטרף לצעדה של עשרות ק”מ, יום אחר יום. נכון, רק המשפחה והחברים צעדו את כל המסלול, אך הציבור לא הצטרף לעשר דקות סמליות אלא על פי רוב לחמש-שש שעות אינטנסיביות של צעדה. אמהות יצאו עם ילדים בעגלות, אנשים לקחו ימי חופש מהעבודה, הגיעו עם רכביהם והתחילו לצעוד. מה הם המרכיבים שחברו להם יחדיו, ואיפשרו לציבור כה רחב להצטרף לצעדה?

ציבור רחב בחר להצטרף לצעדה לא משום רגש ההזדהות האישית בלבד, אלא הזדהות עם האמירה הערכית שהמשפחה בחרה. ההחלטה לקום ולעשות, לדרוש בקול ברור, להעזי ולצאת עם אמירה שאינה משתמעת לשתי פנים הינה דבר שבציבוריות הישראלית לא נראה זמן רב. במציאות שבה פוליטיקאים בוחרים לעיתים לא לומר אמירה ברורה אחת במשך קדנציה שלמה, במציאות שבה סיסמאות הבחירות נשכחות מיד לאחר סיור המדגם בערב הבחירות, הציבור הישראלי בחר להתחבר לעשייה. המעשה הכל כך פשוט של לקום בבוקר, לצאת מהבית, ולומר שלא ניתן להבליג יותר. ציבור זה לא הביע נאמנות מוחלטת לכל אמירה וקריאה של המשפחה, אך בבחירה שבין גלות אהדה ולתמוך במשפחה או להמשיך לשבת על הגדר, נעשתה הבחירה הכל כך ברורה שמביעה הערכה לעשייה. ציבור זה נכסף לדמות שתציב תיגר מוסרי למדרון החלקלק של השיח הישראלי.

חמש בבוקר, מעלים עוד אדם לרכב, יוצאים לכיוון הצפון. שבועיים של הכנות אינטנסיביות קורמות עור וגידים. המתח עולה. כמה באמת יצטרפו ליום הראשון של משפחת שליט? בתוכניות הגדרנו שכל מספר מעל אלף צועדים ביום הראשון יהיה פתיחה מרשימה. בדרך, כבר בשעה שבע בבוקר, מודיעים בחדשות על אלפים, ואנחנו עוד מתגלגלים לכיוון המצפה.

בעליות למצפה הילה אנו מבינים שנפל דבר. הכניסה השקטה בדרך כלל למצפה חסומה באלפי אנשים שמצפים, שמצטרפים לצעדה. על מנת להגיע ולחבור לשאר המתנדבים אנו צריכים להסביר לכמה וכמה שוטרים בדרך שאנחנו הצוות המארגן של המסע. מעט מבטים של חוסר אמון, אבל בסוף הם מתרצים ונותנים לנו לעבור.

במהלך השעה הקרובה מתחילות לזרום התרומות שיהיו השלד למסע. מגיעה משאית הציוד ומיד אחריה משאית נוספת שמורידה את הקלנועיות שילוו את הצוות לאורך כל הדרך. לאחר זמן

הגדרנו שכל מספר מעל אלף צועדים ביום הראשון יהיה פתיחה מרשימה. בדרך, כבר בשעה שבע בבוקר, מודיעים בחדשות על אלפים.

ההחלטה לקום ולעשות, לדרוש בקול ברור, להעזי ולצאת עם אמירה שאינה משתמעת לשתי פנים הינה דבר שבציבוריות הישראלית לא נראה זמן רב.

בקרב ציבור זה ראינו
נחישות של אנשים שנלחמים
על עתידה של החברה
בה הם חיים, שהצטרפו
בהמוניהם לצעדה מתוך
הבנה עמוקה כי הם נאבקים
על אופייה של החברה
שלהם.

אמירה ציבורית כה רחבה
וכה ברורה מחזקת את
התחושה כי הפער בין רצון
וצרכי הציבור לנבחריו הולך
וגדל.

אורי אופיר שימש
כרכז הטכני של
"מסע חיו", מסעה
של משפחת
שליט ממצפה
הילה לירושלים.

✉ orion22@gmail.com

פעולות אלו יש לראות כקריאת תיגר של השלטון המקומי על השלטון המרכזי. לאחר שנים שבהן השלטון המרכזי חותך בבשר החי של תקציבי השלטון המקומי ומטיל נטל הולך וגדל על הרשויות, התחברו רבות מהן לקולה של משפחת שליט. חוסר ההערכה והגייכוי שהשלטון המקומי זוכה לו מהשלטון המרכזי הפך לגל נגד. כך ראינו ושמענו את רבה הראשי של עכו באמירות חדות וברורות הדורשות את שחרורו המיידי של גלעד. כך, ככל שהתקדם המסע, ראינו את ראשי הערים מחזקים את המסרים ומחזקים את הציבור. בכדי לתת תוקף נוסף ניתן לראות כי בערים מסוימות, בהן יש קשר עמוק יותר בין השלטון המקומי לשלטון המרכזי, בחרו ראשי הערים 'להוריד פרופיל' ביחס לערים אחרות.

השילוב שבין שלושת הרבדים - הסולידריות האנושית, הציויי המוסרי-ערכי והחיבור של השלטון המקומי יצרו גל שמדינת ישראל תזכור עוד שנים ארוכות. אמירה ציבורית כה רחבה וכה ברורה מחזקת את התחושה כי הפער בין רצון וצרכי הציבור לנבחריו הולך וגדל. התחושה כי במדינת ישראל קיים ציבור רחב שרוצה ומוכן לפעול ליצירת חברה טובה יותר הפכה למציאות. אמנם מציאות זו טרם השיבה את גלעד לחיק משפחתו, ואף טרם יצרה שינוי פוליטי, אך בהחלט יש בה את הבסיס להמשיך בחתירה מתמדת לעיצוב עתידה של החברה הישראלית. כפי שאחד מהפעילים המרכזיים במטה המאבק חזר וקרא פעמים רבות במהלך המסע: "העם הזה טוב ממנהיגיו".

אי אפשר לסיים ללא מילה קצרה על התקשורת. בשלבים הראשוניים של ההתארגנות למסע ובתחילתו ניסו הדוברים המשופשפים של הפוליטיקאים לדרוש מהתקשורת לצמצם את הסיקור התקשורת. הדוברים שלפו את חרבותיהם וניסו לטעון כי מדובר כאן במסע פוליטי, ניסו להביך, ולשלוף שפנים בדמות תורמים שהשקיעו מיליונים במסע בכדי להחליש את הממשלה. אך במקרה זה הסיפור היה גדול יותר גם ממערך הדוברות. התקשורת עמדה בביקורת ובאיומים השונים ויצרה את החיבור עם הציבור. לא היה צורך בתצלומי תקריב או בזווית מיוחדת שתציור את הסיפור, כי האלפים שהצטרפו כל יום היו הסיפור. לא היה צורך בחשיפת שחיתויות כי המידע היה חופשי ונגיש. העובדות פשוטות וברורות, משפחה אחת כואבת, עם פחות מעשרים פעילים שהצטרפו, משאית אחת וחמש מכוניות פרטיות, הם הכוח שעמד מאחורי המסע כולו.

משפחת שליט ענתה על צורך זה כמו כפפה ליד. האמירה הברורה כי יש להחזיר את החייל השבוי לישראל הינה אמירה ערכית. עשרות שנים מדינת ישראל גאה במסר זה, המבדל אותה מרבות ממדינות האויב שמקיפות אותה וגם מידידותיה השונות דוגמת ארצות הברית. הציבור ראה בהצטרפות לצעדה חיבור וחיזוק ערכי למסר שכמעט נשכח - "לא משאירים חייל בשטח". בקרב הצועדים ראינו שלטים רבים כאלו. לא כאלו שדורשים את שחרור המחבלים וגם לא כאלו הקוראים להתפטרותו של ביבי. בקרב ציבור זה ראינו נחישות של אנשים שנלחמים על עתידה של החברה בה הם חיים. ציבור זה הצטרף בהמוניו לצעדה ולטקסים לאורך הצעדה מתוך הבנה עמוקה כי הוא נאבק על אופייה של החברה שלו. ציבור זה פגש אותנו בשעות אחר הצהריים בקריון וצעד איתנו לתוך מוצקין. ציבור זה יצא איתנו באלפיו באחרי הצהריים של יום שישי מנתניה עד שפיים, וציבור זה על אלפיו המתין במוצא ובכניסה לירושלים. משפחת שליט שקמה בהתמדה בוקר בוקר, על אף המאמץ הפיסי הקשה, וצעדה, יצרה תמונת נגד לדמויות המובילות בציבוריות הישראלית שאומרות פחות ופחות ופועלות פחות ופחות. אך גם בחיבור שבין הקריאה המוסרית-ערכית להזדהות האנושית חסר רובד נוסף. הבנה זו עלתה מתוך בחינת המניעים להצטרפות. ההזדהות האנושית עם גלעד שליט, וההירתמות לקריאה המוסרית-ערכית נותנים מענה והסבר להצטרפותם של משפחות ויחידים, אך אין בהם די בכדי להסביר את ההירתמות רחבת ההיקף של הערים והמועצות המקומיות והאזוריות. עשרות אלפים הצטרפו במהלך המסע בעזרת האוטובוסים הצהובים של הרשויות המקומיות. ערים ומועצות שהמסע לא עבר דרכם, עשו מאמצים והעמידו משאבים רבים לטובת התושבים בכדי להצטרף למסע. לעיתים נסעו התושבים יותר משעתים או שלוש בכדי להצטרף לצעדה לאורך שלושה או ארבעה ק"מ. חיבור מהותי נוסף בא לידי ביטוי גם בכל רשות שבה עברנו, אם בסיום הצעדה בצומת העוגן בעמק חפר או בעצירה בעכו. עיריית רעננה התעקשה לקיים אירוע במוצ"ש על אף שלא היה חלק מהצעדה, וכן גם עיריית בית שמש. מגמה זו של הרתמות ממשיכה גם בשבועות שאחרי המסע וההתמקמות באוהל. עיריית באר שבע, ראשון לציון, אשדוד ואשקלון בחרו לארח את משפחת שליט ולעודד את תושביהם להצטרף למאמץ.